

Indholdsfortegnelse

For let at blive fleksjobber. 1

Kun omkring hver femte fleksjobber har været igennem revalidering eller aktivering, mens tre ud af fire kommer direkte fra ordinært job eller fra sygedagpenge. Det er et tegn på, at indsatsen for at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt, slet ikke er kommet op i omdrejninger

Diskrimination af fleksjobbere . . . 4

Ifølge et nyt lovforslag skal fleksjobbere, der skaffer sig et job på almindelige betingelser, starte helt forfra med at optjene ret til dagpenge.

Holdningen 6

Det rummelige arbejdsmarked er ikke blot et spørgsmål om at oprette et bestemt antal fleksjob, skriver LO's formand Hans Jensen.

Det rummelige arbejdsmarked

For let at blive fleksjobber

Alt for mange personer ender i fleksjob, uden at der er gjort et reelt forsøg på revalidering eller anden form for omskoling af de pågældende.

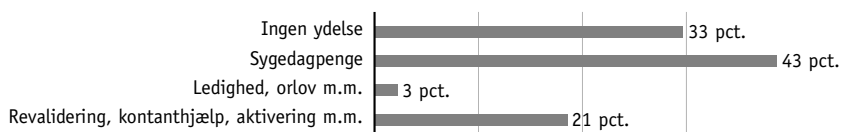
Kun omkring hver femte fleksjobber har været igennem revalidering eller en anden form for aktivering, mens tre ud af fire kommer direkte fra ordinært job eller fra sygedagpenge. Det er et tegn på, at indsatsen for at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt, som er hovedtanken bag sidste års reform af førtidspensionssystemet, slet ikke er kommet nok op i omdrejninger.

Selv om et fleksjob burde være sidste udvej, før den pågældende ender på førtidspension, er realiteten, at kommuner og virksomheder i mange tilfælde griber til fleksjob, før andre muligheder er afprøvet eller udtømt. Det viser en særkørsel, som Danmarks Statistik har foretaget for LO.

Ud af de 8.274 personer, som i første halvdel af år 2000 var visiteret til fleksjob, var så mange som 6.348 – eller tre ud af fire – blot et år tidligere enten selvforsørgede eller stod registreret som sygedagpengemodtagere.

Omvendt stod kun godt hver femte fleksjobber – 1.732 personer – registreret med et forsørgelsesgrundlag, som vidnede om, at de i løbet 1999 havde gennemgået revalidering, aktivering i enten kommunalt eller AF-regi eller på anden måde var i kontakt med det sociale system i kommunerne – eksempelvis som kontanthjælpsmodtagere.

Personer i fleksjob i 1. halvår 2000 fordelt efter dominerende ydelse i 1999

Kilde: Danmarks Statistik

Denne voldsomt skæve fordeling illustrerer, at det endnu ikke er lykkedes at gøre fleksjobordningen til et reelt tilbud om at opnå tilknytningen til arbejdsmarkedet for personer, som har en del af deres erhvervs-evne plus viljen til at yde en indsats på arbejdsmarkedet, men som ellers ville være henvist til førtidspension.

I stedet sker der tilsyneladende det, at fleksjobordningen af kommuner og såvel offentlige som private virksomheder bruges til at hjælpe personer, som hidtil har haft en forholdsvis stærk tilknytning til arbejdsmarkedet, men hvor sygdom eller andre socialt betonede problemer truer deres beskæftigelse.

At mange fleksjobbere i forvejen har en tæt tilknytning til arbejdsmarkedet, illustreres yderligere af, at næsten 40 procent af de, der var fleksjobbere i første halvdel af år 2000, blot et år tidligere var medlem af en a-kasse.

Udspil 20. april 2001

Nyhedsbrevet *Udspil* udgives af Landsorganisationen i Danmark Rosenørns Allé 12, 1634 København V Tlf. 3524 6000, fax: 3524 6308, www.lo.dk, e-mail: udspil@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen. I redaktionen: Henrik Rasch, Susse Maria Holst, Dorte Monggaard, Erik Harr og Michael Bræmer. Layout: LO. Illustration: Knud Andersen, Skønvirke. Mangfoldiggørelse ikke tilladt uden tilladelse fra LO. ISSN-nr.: 1397-9930

Antal personer i fleksjob i første halvår 2000 fordelt efter medlemskab af a-kasse.

A-kasse-medlemmer:	3231	(39 pct.)
Ikke-medlemmer:	5043	(61 pct.)

Kilde: Danmarks Statistik

Den for nemme løsning

Når så mange fleksjobbere som udgangspunkt har en forholdsvis stærk tilknytning til arbejdsmarkedet, er det et tegn på, at indsatsen for at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt slet ikke er kommet op i omdrejninger. Ønsket om et mere rummeligt arbejdsmarked er en af hjørnestenene i den reform af førtidspensionssystemet, som træder endeligt i kraft i januar 2003. Men skal der skabes større rummelighed, kræver det langt mere end blot oprettelse af fleksjob. Mindst lige så vigtig er indsatsen for forebyggelse og arbejdsfastholdelse, som eksempelvis kommunernes opsigende arbejde over for længerevarende sygemeldte eller en virksomheds investering i en specialindrettet arbejdsplads til en handicappet medarbejder.

Fleksjobordningen derimod hører ind under det tredje og sidste element i det rummelige arbejdsmarked – nemlig integration af personer med nedsat erhvervsevne på eksisterende arbejdspladser. Forsøger kommuner og virksomheder at bruge fleksjob som en nem løsning til at løfte de to førstnævnte opgaver, uden at forsøge sig med revalidering eller andre tilbud, risikerer man, at det er den forkerte målgruppe, som benytter fleksjobordningen, hvorimod de svageste grupper – som har det største behov for et løntilskud fra det offentlige – endnu en gang havner bagest i køen. Det er hverken menneskeligt eller samfundsøkonomisk en sund udvikling.

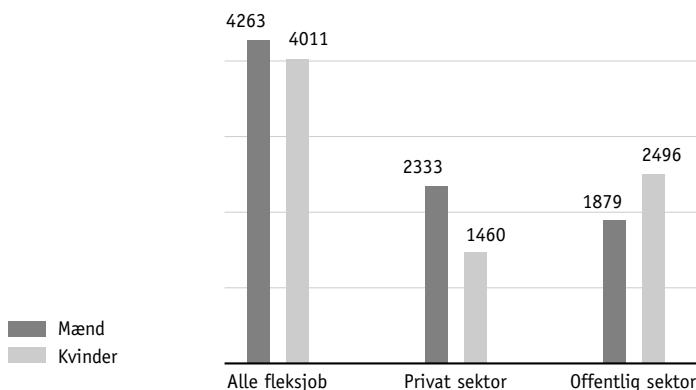
Fleksjob brugt som fastholdelse

I Kommunernes Landsforening (KL) vurderer konsulent Ulrik Pedersen på baggrund af de nye fleksjobtal, at arbejdspladserne i vid udstrækning har benyttet fleksjob som fastholdelsesredskab for medarbejdere, som var i fare for at miste jobbet.

– Når en så betydelig andel af fleksjobberne enten har klaret sig uden offentlig forsørgelse eller har været på sygedagpenge forud for starten på et fleksjob, tager jeg det som udtryk for, at ordningen indtil videre har fungeret som en velegnet mulighed for arbejdsfastholdelse, siger Ulrik Petersen, KL.

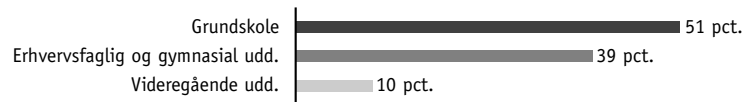
– Vi har stadig til gode at se fleksjobordningen udbredt til de grupper, som har en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet. Hvis det skal lyk-

Antal personer i fleksjob i 1. halvår 2000 fordelt efter sektor og køn

Kilde: Danmarks Statistik

Antal personer i fleksjob i 1. halvår 2000 fordelt efter uddannelse

Kilde: Danmarks Statistik

kes, tror jeg, det er nødvendigt at gøre en særlig indsats for at åbne de arbejdspladser, hvor både ledelse, ansatte og de faglige organisationer hidtil har været skeptiske over for at åbne fabriksporten for fleksjobbere, mener han.

LO-sekretær Marie-Louise Knuppert hæfter sig ved, at tallene fra Danmarks Statistik peger i retning af, at fleksjobordningen i alt for høj grad er præget af, at kommuner og virksomheder i vid udstrækning rekrutterer de "forkerte" personer til fleksjob. Hun advarer kommuner og virksomheder mod at forsømme de øvrige elementer i det rummelige arbejdsmarked – forebyggelse og arbejdsfastholdelse – og peger samtidig på, at netop førtidspensionsreformen lægger ekstra vægt på, at fleksjob skal bruges til at integrere personer med nedsat erhvervssevne på arbejdspladserne fremfor som et redskab til ren og skær arbejdsfastholdelse.

– Jeg tror, de fleste kan forestille sig, hvordan det er at have en fyrings-trussel hængende over hovedet, hvis arbejdsgiveren samtidig er enig med kommunen om, at man vil have det meget bedre i et fleksjob med løntilskud, som det i øvrigt er staten, der betaler størstedelen af. Der kan man risikere nogle lidt for nemme løsninger. Derfor hviler der et stort ansvar både på kommuner, virksomheder, lokale fagforeninger og handicaporganisationer for at få etableret et konstruktivt samarbejde, så visionen om et mere rummeligt arbejdsmarked kan blive til virkelighed, siger Marie-Louise Knuppert.

Hun erkender samtidig, at en del af indsatsen for det rummelige arbejdsmarked skal løftes af de faglige organisationer, som blandt andet har en væsentlig opgave med at bearbejde holdningerne til fleksjobbere blandt sine egne medlemmer.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Michael Jacobsen på telefon 3524 6129.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Marie-Louise Knuppert på telefon 3524 6000.

Fleksjob

Lovforslag vil diskriminere fleksjobbere

Et nyt lovforslag vil gøre det meget risikabelt for fleksjobbere at forsøge at komme tilbage til det ordinære arbejdsmarked. Ifølge forslaget skal fleksjobbere, der skaffer sig et job på almindelige betingelser, starte helt forfra med at optjene ret til dagpenge. Med andre ord vil man som tidligere fleksjobber være henvist til kontanthjælp, hvis man bliver fyret inden for det første år. LO opfordrer arbejdsministeren til at ændre sit forslag, så man undgår at forskelsbehandle fleksjobbere, der gerne vil tilbage i almindeligt job.

Et ændringsforslag til arbejdsløshedsforsikringsloven fra arbejdsminister Ove Hygum lægger op til, at fleksjobbere, der igen skaffer sig et job på almindelige betingelser, skal arbejde og være medlem af en a-kasse et helt år, før de igen opnår ret til dagpenge. I praksis vil forslaget betyde, at tidligere fleksjobbere bliver rykket tilbage til start med hensyn til rettigheder i dagpengesystemet, hvis de vover springet tilbage til et job på normale betingelser. Det vil i realiteten gøre det meget risikabelt for fleksjobbere at søge tilbage til det ordinære arbejdsmarked, da man som tidligere fleksjobber så vil være henvist til kontanthjælp, hvis man bliver fyret inden for det første år i sit nye job.

LO opfordrer arbejdsministeren til at ændre sit forslag, så man undgår at forskelsbehandle fremtidens fleksjobbere. LO foreslår konkret, at personer, der overgår fra fleksjob til ordinært job, umiddelbart opnår ret til dagpenge. Alternativt kræver LO, at personer, der går fra et fleksjob til et ordinært job, bevarer retten til den særlige fleksydelse – beregnet til fleksjobbere, der bliver ledige – indtil man igen har opnået ret til dagpenge.

– Som vi har fået forelagt ministerens forslag, skal man virkelig have is i maven, hvis man som fleksjobber søger tilbage til det ordinære arbejdsmarked. Det virker mildest talt besynderligt, og jeg forventer da også, at det bliver ændret inden den endelige vedtagelse i Folketinget, siger LO-sekretær Harald Børsting.

Han peger samtidig på, at arbejdsministerens lovforslag lægger op til, at personer i fleksjob fortsat kan være medlem af en a-kasse, uanset at de som fleksjobbere ikke har ret til nogen form for ydelser fra kassen eller har mulighed for at indbetale til efterløn.

– Det er vist ingen hemmelighed, at vi i LO havde foretrukket, at fleksjobbere var blevet knyttet til a-kassesystemet med alle de fordele, som det havde givet den enkelte. Men når der ikke følger nogen rettigheder med, kan man lige så godt tage konsekvensen og slå fast, at fleksjobbere ikke kan være medlem af en a-kasse, mener Harald Børsting.

Tæt på efterlønskonto

Arbejdsministerens forslag lægger i øvrigt op til at pålægge a-kasser at føre regnskab med, hvor lang tid de enkelte medlemmer har indbetalt bidrag til efterlønsordningen. På den måde vil a-kassen altid vide, hvor

længe man har indbetalt til en efterlønsordning, så det bliver muligt at oplyse medlemmerne om, hvor mange penge de har indbetalt.

I dag indhentes de nødvendige oplysninger først, når medlemmet anmoder om efterlønsbevis. Det har den konsekvens, at der er medlemmer, som i dag indbetaler til efterløn, men som i realiteten aldrig vil blive berettiget til efterløn. Med den nye procedure vil disse medlemmer blive opdaget og få mulighed for at få deres penge retur.

LO foreslår desuden, at a-kasserne pålægges en gang årligt at oplyse medlemmerne om, hvor mange måneder man i alt har indbetalt til efterlønsordningen, og hvilken værdi denne indbetaling har i tilfælde af fraskrivelse af efterlønsordningen.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Jan Eriksen på telefon 3524 6146.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Harald Børsting på telefon 3524 6000.

Holdningen

Der er ingen fribilletter til det rummelige arbejdsmarked

Af LO-formand Hans Jensen

Selv om LO helst havde set, at fremtidens fleksjobbere havde fået en større del af de rettigheder, som almindelige lønmodtagere nyder godt af, ændrer det ikke på vores opbakning til ønsket om at skabe det rummelige arbejdsmarked, hvor der bliver skabt plads til de af os, som af den ene eller anden grund er knap så effektive, alligevel får lov til at være med i et arbejdsfællesskab.

Af samme grund er vi i LO grundlæggende tilfredse med indholdet i den reform af førtidspensionssystemet, som Folketinget vedtog sidste år, selv om vi stadig mener, at adskillelsen mellem fleksjobordningen og det ordinære a-kassesystem er en fejl, som i sig selv risikerer at skabe alvorlige barrierer for, at reformen kommer til at virke efter hensigten. Opbakningen fra det faglige system har alle dage været en fundamental styrke for lønmodtagere på det danske arbejdsmarked, og det er endnu ikke lykkedes mig at forstå, hvorfor politikerne har valgt at fratage en bestemt gruppe denne styrke.

I samme åndedrag er det så nødvendigt at sige, at det rummelige arbejdsmarked ikke blot bliver til virkelighed den dag, der er oprettet et bestemt antal fleksjob. Job, som udelukkende er oprettet i kraft af et løntilskud fra det offentlige, er generelt usundt – både økonomisk, men ikke mindst fordi det er med til at stemple de berørte personer som mindreværdige i forhold til andre, som er stærke nok til at klare sig selv.

Fleksjob er i realiteten blot et af de tre ben, som visionen om det rummelige arbejdsmarked står på. Det første og måske vigtigste ben er forebyggelse af udstødningen fra arbejdsmarkedet. Uden en målrettet forebyggende indsats bliver vi jo bare ved med at holde fødekæden af problemer i gang.

Det andet ben består af indsatsen for at fastholde kolleger på arbejdspladsen, der på grund sygdom eller nedslidning er i farezonen. Først når de to ting er prøvet seriøst, når vi frem til fleksjobbet, som altid må være den sidste udvej – den sidst redningsplanke før man giver op, og samfundet træder til med en førtidspension.

Hele denne opgave er vigtig af mange grunde. For hele samfundet der i de kommende år vil mangle arbejdskraft både i det private og det offentlige. Men først og fremmest fordi vi i et velfærdssamfund ikke kan være andet bekendt over for de mennesker, som er kommet i klemme.

LO har tidligere peget på, at de private virksomheder sakker bagud i forhold det offentlige, når det gælder oprettelse af fleks- og skånejob. Der kan være flere forklaringer på dette forhold, men det ændrer ikke ved, at de private virksomheder må og skal trække en langt større del af læsset, hvis projekt "rummeligt arbejdsmarked" skal lykkes.

Arbejdet med at skabe et rummeligt arbejdsmarked er først lige startet. Vi har fået en reform af førtidspensionssystemet, som ser flot ud i teorien. Udfordringen nu er at omsætte den til praksis. Det kræver, at alle involverede – organisationer, tillidsfolk, virksomhedsledere og den enkelte kollega – løfter deres del af ansvaret.

Vi kan ganske simpelt ikke være andet bekendt.